

Rada
Evropské unie

Brusel 24. května 2019
(OR. en)

9566/19

Interinstitucionální spisy:
2018/0203(COD)
2018/0204(COD)

JUSTCIV 128
EJUSTICE 84
COMER 76
CODEC 1130

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. předchozího dokumentu:	9460/19
Č. dok. Komise:	9622/18, 9620/18
Předmět:	Digitalizace v oblasti justiční spolupráce Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech („doručování písemností“) Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech – politická rozprava

I. ÚVOD

1. Komise přijala dne 31. května 2018 výše uvedené návrhy na revizi¹ a předložila je Radě a Parlamentu. Jejich právním základem je článek 81 (justiční spolupráce v občanských věcech) Smlouvy o fungování Evropské unie a podléhají řádnému legislativnímu postupu. Oba návrhy jsou doplněny posouzením dopadů².
2. Nařízení (ES) č. 1393/2007 o doručování písemností zavedlo rychlý, bezpečný a jednotný postup zasílání písemností ve věcech občanských nebo obchodních mezi soudy a jinými stranami, které se nacházejí v různých členských státech. Jedním z hlavních cílů návrhu na revizi nařízení o doručování písemností je přizpůsobit mechanismy spolupráce a pracovní postupy zasílání stanovené ve stávajícím nařízení technickému vývoji, který nabízí digitalizace. Tímto způsobem by se měla zvýšit efektivnost doručování písemností podporováním bezpečnějšího a rychlejšího elektronického zasílání a doručování písemností.

¹ Dokumenty 9620/18; 9622/18.

² Dokumenty 9620/18 ADD1 + ADD2; 9622/18 ADD1 + ADD2.

3. Nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech je dalším důležitým nástrojem evropské justiční spolupráce. Účelem tohoto nástroje je stanovit rámec pro přeshraniční justiční spolupráci v občanských a obchodních věcech mezi členskými státy prostřednictvím usnadnění přeshraničního shromažďování důkazů. Cílem návrhu na revizi nařízení o dokazování je zřídit celounijní systém pro přímé, bezpečné a rychlé předávání a vyřizování žádostí o dokazování a jejich vyřizování využíváním výhod digitalizace.
4. Proto je klíčovým cílem obou návrhů na revizi kromě řady dalších zlepšení³ řešit potřebu modernizace, zejména prostřednictvím digitalizace a využívání informačních technologií, přeshraniční výměny mezi soudy, orgány a agenturami, pokud jde o dokazování a doručování písemností, a zároveň posílit procesní záruky. Návrhy Komise vyzývají, aby byl za tímto účelem vytvořen povinný elektronický decentralizovaný informační systém. V tomto ohledu tyto návrhy odrážejí obecné zásady stanovené ve strategii v oblasti evropské e-justice na období 2014–2018, kterou Rada přijala v prosinci roku 2013⁴.

³ Včetně podpory využívání přímého dokazování prostřednictvím videokonference, která rovněž souvisí s digitalizací.

⁴ Zveřejněna v Úředním věstníku dne 21. prosince 2013 (2013/C 376/06).

5. Dne 13. února 2019 přijal Evropský parlament svůj postoj v prvním čtení o návrhu o doručování písemností, který obsahuje 64 změn návrhu Komise, přičemž 563 hlasů bylo pro, 27 proti a 9 členů se zdrželo hlasování, a svůj postoj v prvním čtení k návrhu o dokazování, který obsahuje 37 změn návrhu Komise, přičemž 554 hlasů bylo pro, 26 proti a 9 členů se zdrželo hlasování. Ve svých postojích EP vyjadřuje stanovisko, že digitalizace justiční spolupráce v souvislosti s oběma návrhy by měla být prováděna prostřednictvím decentralizovaného informačního systému, který bude zahrnovat vnitrostátní informační systémy propojené komunikační infrastrukturou umožňující bezpečnou a spolehlivou přeshraniční výměnu informací v reálném čase mezi vnitrostátními informačními systémy. Tento decentralizovaný informační systém by měl být založen na systému e-CODEX⁵ a měl by být řízen agenturou eu-LISA⁶.
6. Evropský hospodářský a sociální výbor přijal k těmto návrhům stanovisko⁷ dne 17. října 2018. Evropský hospodářský a sociální výbor dospěl k názoru, že oba návrhy jsou v souladu se strategií pro digitální trh v oblasti elektronické veřejné správy, zejména pokud jde o nutnost učinit kroky k modernizaci veřejné správy a dosažení přeshraniční interoperability.
7. V souladu s článkem 3 protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva se Irsko rozhodlo účastnit se obou návrhů a Spojené království se rozhodlo účastnit se návrhu o doručování písemností. Spojené království nevyužilo možnosti stanovené v článku 3 protokolu č. 21 účastnit se přijímání a používání návrhu o dokazování. V souladu s Protokolem č. 22 o postavení Dánska, připojeným ke Smlouvám, se Dánsko neúčastní přijímání navrhovaných opatření.

⁵ Elektronická komunikace v oblasti e-justice prostřednictvím on-line výměny informací.

⁶ Agentura Evropské unie pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva.

⁷ Dokument 14013/18.

II. DIGITALIZACE V OBLASTI JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE

a) Návrhy Komise

8. V souvislosti se dvěma návrhy na revizi Komise navrhuje povinnou dostupnost a (kromě výjimečných okolností) použití decentralizovaného systému IT. Má pro to dvojí odůvodnění. Povinné použití by na jedné straně přineslo přidanou hodnotu díky rychlejšímu předávání žádostí a levnějším přeshraničním řízením (i když by to znamenalo počáteční náklady při zřizování vnitrostátních systémů). Na druhé straně by decentralizovaný přístup respektoval stávající vnitrostátní systémy IT, omezil dopad na vnitrostátní řešení v oblasti IT a poskytl příležitosti k užší technické integraci. Návrhy Komise výslovně nezmiňují konkrétní softwarové řešení a ponechávají tuto technickou specifikaci na prováděcích aktech. V posouzeních dopadů vypracovaných Komisí, která doprovázejí oba návrhy, se však za nejvhodnější a jediný snadno dostupný systém IT považuje systém e-CODEX. Vyvíjet jiný decentralizovaný systém by znamenalo znovu řešit stejné problémy, které již byly vyřešeny v rámci vývoje systému e-CODEX.

b) Aktuální stav jednání v rámci Rady

9. Pracovní skupina pro otázky občanského práva (doručování písemností / dokazování) se těmito dvěma návrhy na revizi pravidelně zabývala poté, co je v roce 2018 obdržela od Komise. V průběhu jednání na technické úrovni byla digitalizace jedním z nejdiskutovanějších aspektů.

10. I když zdánlivě panuje velmi široká shoda na potřebě modernizovat justiční spolupráci na úrovni EU v souladu s hlavními zásadami stanovenými ve strategii v oblasti evropské e-justice na období 2014–2018, kterou přijala Rada v prosinci 2013⁸, jednání v rámci pracovní skupiny Rady ukázala některé odlišné názory na tyto aspekty:
- i) povinné versus nepovinné používání systému IT;
 - ii) centralizovaný versus decentralizovaný systém IT;
 - iii) použití stávajícího řešení IT oproti vytvoření nového;
 - iv) náklady spojené s vytvořením a použitím systému IT.
11. Zdá se, že pokud jde o povinnou nebo nepovinnou dostupnost systému IT a jeho použití, postoje delegací se liší. Nepovinný přístup byl obhajován proto, že členskými státy poskytuje nezbytnou flexibilitu, a umožňuje jim tak přizpůsobovat a rozvíjet digitalizaci soudnictví vlastním tempem. Používání systému IT za účelem výměn s jinými členskými státy v kontextu doručování písemností a dokazování však nepředpokládá celkovou digitalizaci soudnictví na vnitrostátní úrovni. Dobrovolné používání by kromě toho nemuselo poskytovat dostatečný pákový efekt a motivaci pro rychlejší modernizaci přeshraniční justiční spolupráce. Zatímco elektronická komunikace je již v jiných kontextech možná (např. v řízení o evropském platebním rozkazu), zkušenost ukazuje, že toto médium se na dobrovolném základě používá jen zřídka. Povinným přístupem by se překonala neochota používat digitální řešení v přeshraničních řízeních. Některé delegace upřednostňovaly myšlenku, že vzhledem ke dvěma návrhům na revizi by bylo možné zaujmout různý přístup, například že by používání povinného systému IT mohlo být odůvodněné pro doručování písemností, ale ne nezbytně pro dokazování. Avšak tento diferencovaný přístup nebyl dosud analyzován, pokud jde o jeho odůvodnění a důsledky pro jiné aspekty těchto dvou návrhů na revizi.

⁸ Zveřejněna v Úředním věstníku dne 21. prosince 2013 (2013/C 376/06).

12. Pokud jde o používání centralizovaného nebo decentralizovaného systému IT, zdá se, že většina delegací upřednostňuje decentralizovaný přístup. Jak již bylo uvedeno, tento decentralizovaný přístup by respektoval stávající vnitrostátní systémy IT a omezil dopad na vnitrostátní řešení IT, protože by umožnil hladké propojení s těmito systémy. Nicméně by to pro členské státy znamenalo poněkud vyšší náklady. Delegace, které se zasazují o centralizovaný přístup, jako výhodu vidí zejména skutečnost, že by náklady vznikly rozpočtu EU, a nikoli vnitrostátním rozpočtům členských států.
13. Pokud jde o používání stávajícího řešení IT nebo vytvoření nového, postoje delegací se opět jeví jako rozdělené. Jedním ze stávajících řešení je e-CODEX, systém vyvinutý konsorciem členských států s finanční podporou EU po dobu téměř deseti let. E-CODEX se v současnosti používá pro tyto účely: systém propojení obchodních rejstříků (BRIS)⁹; propojení vnitrostátních insolvenčních rejstříků¹⁰; digitální systém výměny elektronických důkazů¹¹. Pokud však jde o případy používání na bázi dobrovolné spolupráce, systém e-CODEX není dosud zaveden a používán ve všech členských státech. V této souvislosti z jednání v pracovní skupině vyplynulo, že by Komise mohla pro členské státy, v nichž v současnosti neexistují žádné systémy IT podporující elektronické postupy, zvážit vývoj referenčního realizačního řešení koncového systému na vnitrostátní úrovni za předpokladu, že delegace povinnou elektronickou komunikaci dostatečně silně a široce podpoří. Všechny systémy by měly být technicky interoperabilní a být v souladu se stejným souborem technických specifikací (protokoly, standardy, formáty XML a pracovní postupy).

⁹ Zřízení směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností.

¹⁰ Zřízené nařízením (EU) 2015/848 o insolvenčním řízení.

¹¹ Zřízený na základě závěrů Rady z roku 2018 o podpoře vzájemného uznávání posilováním vzájemné důvěry.

14. Pokud jde o náklady spojené se zřízením a používáním systému IT, posouzení dopadů vypracované Komisí orientačně odhadují průměrné náklady na zavedení systému e-CODEX na vnitrostátní úrovni na 15 000 EUR a na zavedení centrálního vnitrostátního koncového systému asi na 20 000 – 50 000 EUR. Je třeba poznamenat, že Komise ve stávajícím víceletém finančním rámci poskytla finanční prostředky zaměřené na digitalizaci přístupu ke spravedlnosti a justiční spolupráce jak v rámci programu Spravedlnost, tak v rámci programu Nástroj pro propojení Evropy. Některé členské státy provedly své vlastní odhady nákladů a dospěly k předběžnému závěru, že by tyto náklady byly vyšší než odhady Komise. Zdá se, že bude potřeba další analýzy nákladů, aby některé delegace lépe pochopily dopady těchto dvou návrhů na revizi na své vnitrostátní systémy.

III. POLITICKÁ ROZPRAVA

15. V návaznosti na jednání na úrovni pracovní skupiny budou možné kompromisy ohledně společných digitalizačních aspektů u obou návrhů záviset na jejich dalším vývoji. Zachování povinného používání systému IT by mohlo být zváženo, pokud by toto povinné používání bylo stanoveno v kontextu delšího přechodného období a pokud by byly povoleny výjimky (jež budou určeny) umožňující tradiční doručování písemností a dokazování v papírové podobě. Mělo by tak být učiněno společně s další prací zaměřenou na určení nákladů, jež vzniknou členským státům. Nepovinné používání systému IT by rovněž mohlo být zváženo. Avšak toto by mělo být posouzeno z hlediska přidané hodnoty revize obou nařízení a jejich praktických důsledků se zřetelem na otázky uvedené v bodech 11 a 13.

16. S cílem dosáhnout dalšího pokroku u těchto dvou návrhů se předsednictví domnívá, že o digitalizačních aspektech je třeba jednat na ministerské úrovni, neboť u těchto dvou návrhů hrají klíčovou úlohu. Je nutné vzít v úvahu skutečnost, že se počet přeshraničních případů zvýšil a bude dále narůstat vzhledem k rostoucímu počtu přeshraničních transakcí a zvýšenému počtu legislativních nástrojů v oblasti justiční spolupráce v občanských a obchodních věcech. V tomto kontextu by používání moderních technologií mohlo přispět k zajištění toho, že přeshraniční řízení budou rychlejší a méně nákladná.
17. Výsledky tohoto jednání by měly sloužit k další práci na daných návrzích s uplatněním zásady „*dokud není dohodnuto vše, není dohodnuto nic*“.
18. Na tomto základě a s vědomím toho, že je třeba další analýzy pro odhad nákladů, předsednictví vyzývá Radu, aby vedla politickou rozpravu o těchto otázkách:
- a) Měla by být digitalizace justiční spolupráce v oblasti doručování písemností a dokazování založena na bezpečném decentralizovaném systému IT zahrnujícím propojené vnitrostátní systémy IT?
 - b) Mělo by být zavedení a používání takového systému IT pro členské státy povinné, spojené s delším přechodným obdobím a podmíněné dostupností referenčního realizačního řešení koncového systému, jež má Komise dát k dispozici? Pokud by mělo být jeho používání povinné, v jakém rozsahu a za jakých podmínek by měly být povoleny další komunikační prostředky?
 - c) Měl by být pro decentralizovaný systém IT použit jako softwarové řešení systém e-CODEX?